

ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας για το νομοσχέδιο «Ο περί Στρατού της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2019»

Παρόντες:

Μαρίνος Σιζόπουλος, πρόεδρος	Βαλεντίνος Φακοντής
Γιώργος Κάρουλλας	Ζαχαρίας Κουλίας
Χάρης Γεωργιάδης	Παύλος Μυλωνάς
Κώστας Κώστα	Χρίστος Χρίστου
Γιαννάκης Γαβριήλ	Αλέκος Τρυφωνίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δύο συνεδρίες της, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις 16 και 23 Σεπτεμβρίου 2021. Στην πρώτη συνεδρία της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της ο Υπουργός Άμυνας, ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Άμυνας και ο Υπαρχηγός Εθνικής Φρουράς συνοδευόμενοι από υπηρεσιακούς παράγοντες, καθώς και εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Επισημαίνεται ότι η συζήτηση του εν λόγω νομοσχεδίου άρχισε κατά την προηγούμενη βουλευτική περίοδο σε συνεδρίες που πραγματοποιήθηκαν στις 16 και 30 Ιανουαρίου και την 21^η Μαΐου 2020, καθώς και στις 18 και 25 Φεβρουαρίου 2021, ωστόσο δεν κατέστη δυνατή η ολοκλήρωση της εξέτασής του πριν από τη λήξη της θητείας της απελθούσας Βουλής.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται, σύμφωνα με το αρχικό κείμενο του νομοσχεδίου που κατατέθηκε στη Βουλή, είναι η τροποποίηση του περί Στρατού της Δημοκρατίας Νόμου, ώστε να επενεχθούν σε αυτόν τα ακόλουθα:

1. Κατάργηση των διατάξεών του που αφορούν τους εθελοντές-εθελόντριες υπαξιωματικούς, καθότι ο εν λόγω θεσμός έπαυσε να υφίσταται.

2. Παροχή δυνατότητας στον Υπουργό Άμυνας, σε περίπτωση που υπάρχει κενή θέση αξιωματικού ή υπαξιωματικού ανώτερου βαθμού, να προβαίνει σε υπεράριθμη προαγωγή αξιωματικού ή υπαξιωματικού κατώτερου βαθμού στην εν λόγω θέση.
3. Τροποποίηση της σχετικής διάταξης του που προβλέπει τον τρόπο ορισμού του ιατροσυμβουλίου που συστήνεται για σκοπούς εξέτασης των μελών του στρατού τα οποία αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας, ώστε αυτό να μπορεί να ορίζεται από τον διευθυντή του Τμήματος Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας, όχι μόνο κατόπιν γραπτού αιτήματος του γενικού διευθυντή του Υπουργείου Άμυνας, που προβλέπεται σήμερα, αλλά και κατόπιν γραπτού αιτήματος του Αρχηγού Εθνικής Φρουράς, στις περιπτώσεις που θα καθοριστούν με κανονισμούς.
4. Απάλειψη της προνοούμενης εξασφάλισης άδειας από τον Υπουργό Άμυνας για την έκφραση γνώμης από μέλη του στρατού κατ' ιδίαν ή δημόσια για θέματα που ανάγονται στην επιστήμη, την τέχνη, τη θρησκεία ή για θέματα γενικού ενδιαφέροντος τα οποία δε σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων τους, ώστε να επιτευχθεί η συμμόρφωση των σχετικών διατάξεων της υπό τροποποίηση βασικής νομοθεσίας με τις γενικές αρχές που έχει θέσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) με νομολογία του αναφορικά με το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από το Υπουργείο Άμυνας, η προτεινόμενη τροποποίηση που αφορά στο δικαίωμα των μελών του στρατού να εκφράζονται ελεύθερα είτε κατ' ιδίαν είτε δημόσια για θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος ή που αφορούν τη θρησκεία, την επιστήμη και την τέχνη κρίθηκε αναγκαία ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Διοικήσεως, η οποία υποβλήθηκε με

έκθεσή της στο Υπουργείο Άμυνας. Σημειώνεται ότι αντίστοιχες τροποποιήσεις επήλθαν στον περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμο και στον περί Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμο αναφορικά με το δικαίωμα έκφρασης των δημόσιων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών, αντίστοιχα.

Στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου, μέλη της επιτροπής εξέφρασαν επιφυλάξεις σε σχέση με την πρόνοιά του που αφορά το δικαίωμα έκφρασης γνώμης από μέλη του στρατού και ειδικότερα σε σχέση με τη δεσμευτικότητα των αποφάσεων του ΕΔΑΔ, γι' αυτό κάλεσαν την εκπρόσωπο της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας να τοποθετηθεί σχετικά με το ζήτημα αυτό.

Ανταποκρινόμενη στο πιο πάνω αίτημα, η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας κατέθεσε γραπτώς στην επιτροπή τις απόψεις της για τη δεσμευτικότητα των αποφάσεων του ΕΔΑΔ για την Κυπριακή Δημοκρατία. Στη γραπτή της γνωμάτευση προς την επιτροπή γίνεται αναφορά στο Άρθρο 48 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), σύμφωνα με το οποίο προβλέπεται η υποχρεωτική ισχύς δεδικασμένου και η εκτέλεση των αποφάσεων του ΕΔΑΔ, η οποία περιορίζεται μόνο μεταξύ των διαδίκων, οι οποίοι οφείλουν να συμμορφωθούν με την απόφαση. Ωστόσο, σύμφωνα με την εν λόγω γνωμάτευση, λόγω του ότι οι αποφάσεις του ΕΔΑΔ αποτελούν νομολογία ενός διεθνούς δικαστηρίου το οποίο ερμηνεύει άρθρα της πιο πάνω σύμβασης, η νομολογία αυτή θα πρέπει να ακολουθείται από όλα τα κράτη μέλη, καθότι αποτελεί καθοδήγηση προς αυτά, έστω και αν δε συμμετείχαν στη δίκη.

Επιπροσθέτως, η επιτροπή εξέφρασε επιφυλάξεις σε σχέση με την πρόνοια του νομοσχεδίου που προβλέπει υπεράριθμες προαγωγές και ειδικότερα για το ενδεχόμενο αλλοίωσης του οργανογράμματος της Εθνικής Φρουράς, ένεκα της εφαρμογής της εν λόγω πρόνοιας. Παράλληλα, ο πρόεδρος της επιτροπής επισήμανε και την ανάγκη

κατάθεσης κανονισμών οι οποίοι θα ρυθμίζουν ζητήματα προαγωγών αξιωματικών και υπαξιωματικών στη βάση μετρήσιμων κριτηρίων.

Λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πάνω επιφυλάξεις που εκφράστηκαν στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας της απελθούσας Βουλής, ο τέως Υπουργός Άμυνας τροποποίησε τις πρόνοιες του νομοσχεδίου ως ακολούθως:

1. Σε σχέση με την πρόνοιά του που αφορά τις υπεράριθμες προαγωγές, η εν λόγω πρόνοια διατυπώθηκε κατά τον ίδιο τρόπο που η ρύθμιση αυτή περιλαμβάνεται στον περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμο.
2. Όσον αφορά την πρόνοια που αφορά το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης, αυτή αναδιατυπώθηκε, ώστε τα μέλη του στρατού να μην μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους αναφορικά με θέματα που σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων τους, τις πάσης φύσεως δραστηριότητες, εσωτερική λειτουργία και προσωπικό της Εθνικής Φρουράς, την επιχειρησιακή ετοιμότητα και σχεδιασμό της Εθνικής Φρουράς, τη σύνθεση, τον εξοπλισμό και τη διάταξη των ενόπλων δυνάμεων ή την άμυνα της χώρας, την εθνική ασφάλεια και το κύρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ούτε να δημοσιεύουν ή να μεταδίδουν από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, το διαδίκτυο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή άλλο μέσο οποιαδήποτε ύλη και/ή πληροφοριακό υλικό, διαβαθμισμένο ή μη, το οποίο σχετίζεται με τα πιο πάνω, εκτός εάν έχουν εξασφαλίσει σχετική άδεια από τον Υπουργό Άμυνας, μετά από εισήγηση του Αρχηγού Εθνικής Φρουράς.

Στο στάδιο της συζήτησης του αναθεωρημένου κειμένου του νομοσχεδίου στην επιτροπή εκφράστηκαν εκ νέου επιφυλάξεις τόσο σε σχέση με την πρόνοια του νομοσχεδίου για τις υπεράριθμες προαγωγές όσο και για την πρόνοια περί του δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης.

Ειδικότερα, όσον αφορά το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης, ο πρόεδρος της επιτροπής, στη βάση των απόψεων που εκφράστηκαν και από τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής, εισηγήθηκε όπως η σκοπούμενη ρύθμιση διατυπωθεί, ώστε αφενός να μην υπάρχει στέρηση του εν λόγω δικαιώματος και αφετέρου να αποτρέπεται η όποια διαρροή στοιχείων που θα καταστεί επιζήμια για την επιχειρησιακή ικανότητα της Εθνικής Φρουράς.

Σημειώνεται ότι, μετά την έγκριση των περί Στρατού της Δημοκρατίας (Διορισμοί, Ιεραρχία, Προαγωγές και Αφυπηρητήσεις Αξιωματικών) (Τροποποιητικών) Κανονισμών του 2021 από την ολομέλεια του σώματος την 21^η Οκτωβρίου 2021, σύμφωνα με τους οποίους οι αξιωματικοί βαθμού Ταξίαρχου θα απαιτείται όπως συμπληρώνουν χρόνο διοίκησης διάρκειας έξι μηνών, αντί ενός έτους που ισχύει σήμερα, προκειμένου να δικαιούνται κρίσης και προαγωγής, ο Υπουργός Άμυνας με επιστολή του στη Βουλή, ημερομηνίας 27 Οκτωβρίου 2021, απέσυρε την πρόνοια του υπό συζήτηση νομοσχεδίου που ρυθμίζει τις υπεράριθμες προαγωγές, καθότι αυτή καθίσταται άνευ αντικειμένου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του αναθεωρημένου στη βάση των πιο πάνω κειμένου του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο, θα τροποποιηθεί ο τίτλος του, ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Στρατού της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2021».

1^η Νοεμβρίου 2021